

Teorik Makale / Theoretical Article

MUHASEBE VE DENETİMDE MESLEKİ YARGININ EPİSTEMOLOJİK BOYUTU: ÖZNE-NESNE İLİŞKİSİ

Selahattin KARABINAR¹

Submitted/Başvuru: 30.05.2021

Last Revised/Son Düzeltme: 11.07.2021

Accepted/Kabul: 13.07.2021

Öz

Bilme eyleminde özne (bilen) ve nesnenin (bilinen) etkilerinin sorgulanması bilgi felsefesinin (epistemoloji) temel sorgulama alanlarından biridir. Kant'a kadar nesnenin belirleyici olduğu türden bilme eylemi kabul edilirken Kant'tan sonra öznenin de belirleyici olduğu düalist görüş hakim olmuştur. Muhasebe ve denetimde kullanılan mesleki yargıda bulunma sürecinde nesnenin baskın olduğu görüşü benimsenirse bir süre sonra (piyasa dinamizminin ortaya çıkardığı yeni durumlar hariç) tekdüze ve her şeyin oturmuş olduğu bir ortam öngörülebilir. Mesleki yargıda öznenin hakim olduğu görüşün benimsenmesi durumunda da benzer olay ve olgular hakkında birbirinden çok farklı yargılara ulaşılabileceği, bu durumun da özgün uygulamaların ortaya çıkmasına katkı sağlayacağı beklenebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Felsefesi, Bağımsız Denetim, İç Denetim, Mesleki Yargı

JEL Sınıflandırması: M14, M42, G40, M51, Z10

¹ Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İşletme Bölümü, selahattin.karabinar@istanbul.edu.tr ORCID: 0000.0003.3102.979X

To cite this article: Karabınar, S. (2021). Muhasebe ve Denetimde Mesleki Yargının Epistemolojik Boyutu: Özne-Nesne İlişkisi. *TİDE Academia Research*, 3(1), 41-54

EPISTEMOLOGICAL DIMENSIONS OF PROFESSIONAL JUDGMENT IN ACCOUNTING AND AUDITING: SUBJECT-OBJECT RELATIONSHIP

Abstract

Questioning the effects of the subject and the object in the act of knowing is one of the main fields of inquiry in epistemology. Until Kant, the act of knowing, in which the object is determinant, was accepted, but after Kant, the dualist view in which the subject was also determinant was dominant. If the opinion that the object is dominant in the process of making professional judgments used in accounting and auditing is accepted, after a while (except for the new situations brought about by the market dynamism), a uniform and settled economic environment can be estimated. In case of accepting the view that the subject is dominant in professional judgment, it can be expected that very different judgments can be reached about similar events and phenomena, and this situation will contribute to the emergence of original practices.

Keywords: Epistemology, Auditing, Internal Audit, Professional Judgement

JEL Classification: M14, M42, G40, M51, Z10

Extended Summary

Introduction

People make various evaluations and make inferences in the face of events and phenomena they encounter in daily life. The process of making evaluations and making inferences can be expressed as “the act of knowing” in general. The nature and content of the act of knowing is the subject of epistemology in philosophy. In this process, sometimes the characteristics of the observer (“subject” in the expression of epistemology) are decisive, and sometimes the result of the observed event (in the expression of epistemology “object”) is decisive.

In accounting and auditing practices, members of the profession should make an assessment and decide on the situations they encounter. This act of evaluation and decision making is an act of knowing in terms of epistemology.

In this study, the evaluation and decision process of the member of the profession is discussed in terms of epistemology (especially in terms of subject-object relationship). It is aimed to understand the nature and philosophical dimension of the professional judgment process. In the process, it has been tried to make predictions about the consequences that may arise in case of which of the subject and object is dominant.

Methodology

In this study, a conceptual method was used to explain the philosophical dimension of professional judgment through the subject-object relationship. The possible effects and results of the views put forward about the subject-object relationship in epistemology have been tried to adapt to professional judgment in accounting and auditing. In this respect, it is a conceptual study.

Conclusion

When the object is dominant in professional judgment, it can be predicted that accounting practices will evolve towards uniformity. Uniformity can be considered as a desirable result for the members of the profession, therefore it will create an environment that does

not contribute to the emergence of creativity and original practices. In environments where care is dominant, it can be expected to encounter a wide variety of judgments about the same event and phenomenon.

1. Giriş

İnsanlar günlük hayatta karşılaştıkları olay ve olgular karşısında çeşitli değerlendirmelerde bulunurlar, çıkarımlar yaparlar. Değerlendirmelerde bulunma ve çıkarım yapma süreci en genel olarak “bilme eylemi” olarak ifade edilebilir. Bilme eyleminin doğası ve içeriği felsefede bilgi felsefesinin (epistemoloji) konusudur. Bu süreçte bazen gözlem yapanın (bilgi felsefesi ifadesiyle “özne”) özellikleri belirleyici olur, bazen de gözlenen olay (bilgi felsefesi ifadesiyle “nesne”) sonucu tayin edici olur.

Muhasebe ve denetim uygulamalarında meslek mensuplarının karşılaştıkları durumlarla ilgili bir değerlendirme yapması ve karar vermesi gerekir. Bu değerlendirme ve karar verme eylemi epistemolojik açıdan bilme eylemidir.

Bu çalışmada meslek mensubunun değerlendirme ve karar süreci bilgi felsefesi açısından (özellikle özne-nesne ilişkisi açısından) ele alınmıştır. Mesleki yargıda bulunma sürecinin doğasının ve felsefi boyutunun anlaşılması amaçlanmıştır. Süreçte özne ve nesneden hangisinin baskın olması durumunda ortaya çıkabilecek sonuçlara ilişkin öngörülerde bulunmaya çalışılmıştır.

2. Epistemoloji ve Epistemolojide Özne-Nesne İlişkisi

Bu başlık altında epistemolojinin felsefedeki yeri ve çalışmanın amacına paralel olarak özne-nesne ilişkisi ele alınmıştır. Çünkü bu ilişki epistemolojinin (bilgi felsefesinin) temel sorgulama alanıdır.

2.1. Epistemoloji

Felsefenin insanın bilme eylemini konu edinen dalına epistemoloji (veya bilgi felsefesi) denilir. Sıklıkla karıştırıldığı üzere epistemolojinin (bilgi felsefesi) bilim felsefesi anlamına gelmediğine dikkat etmek gerekir. Bilgi felsefesi insanın (her türlü) bilme eylemini anlamayı ve onun doğasını açıklamayı konu edinirken bilim felsefesi bilimi ve bilimsel düşüncüyü, onun yöntem ve içeriğinin (muhtevası) ne olduğu ile ilgilenen bir felsefe alanıdır. Kısaca bilim felsefesi bilimi anlamaktır (Yıldırım, 2012). Öte yandan bu karıştırmanın bir yere kadar mazur görülebilecek nedeni vardır (Simard’dan çeviren Adıbelli, 2003). O da epistemolojik ve ontolojik sorgulamalardan bağımsız bir bilim felsefesinin mümkün olmayacağıdır. Çünkü bilimin amacı doğru bilgiye ulaşmaktır. Tam da bu noktada epistemoloji ile bilim felsefesi arasında yakın ilişki kurulmuş olur.

Bu bağlamda doğru bilginin; *a)olanaklılığı (imkanı), b)koşulları, c)kaynakları ve d)sınırlarının* ne olduğu epistemolojinin temel sorgulama noktaları olarak karşımıza çıkar (Öner, 2015). Ancak epistemolojide en önemli soru “bilme eylemi nasıl gerçekleşir” sorusudur. Bilme eyleminin odak noktasında *bilen* (özne) ile *bilinen* (nesne) vardır. Kısaca bilme *bilen* ile *bilinen* arasındaki (özne ile nesne arasındaki) ilişki olarak ifade edilir. Bu ikisi arasındaki ilişki ve etkileşim bilgi felsefesinde farklı görüşlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

2.2. Özne-Nesne İlişkisi Üzerine Felsefi Görüşler

Epistemolojik açıdan bilgi edinme süreci öznenin nesneye vakıf olması, onu anlamasını ifade eden bir süreç olarak tanımlanabilir. Bu süreçte özne her zaman bir insandır ve nesne hakkında hisseden, düşünen taraf olmaktadır. Nesne de öznenin hissetmesinin ve düşüncesinin içeriğini veren şey veya durum olarak karşımıza çıkar. Felsefe tarihine bakıldığında pek çok filozofun bilme olgusu üzerine kafa yorduğu, sorgulamalar yaptığı, konu hakkında pek çok soruya cevap aramaya çalıştığı görülür². Bu çalışmanın konusu bilgi felsefesi hakkında detaylı bilgi vermek olmadığı için ayrıntıya girmek uygun görülmemiştir³. Bilme eyleminde ve dolayısıyla özne nesne ilişkisinde temel olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır (Öner, 2015). Bunlar;

- Bilme eyleminde belirleyici olan özne midir yoksa nesne midir?
- Biri diğerine baskın çıkarsa bilme eylemi nasıl şekillenir?
- Bilme eyleminde özne ve nesne dışında dışsal faktörler var mıdır? Varsa etkisi nedir?

Öznenin kişisel özellikleri nesneyi anlamlandırma şeklini belirler. Bu da duylara bağlıdır, öznel, kişiye özgüdür ve rasyonalisttir. Kant’a göre bilme eyleminde zaman ve mekan yönlendirici olmaktadır. Başka bir ifadeyle daha çok öznenin nesneyi kendi kurallarına göre belirlediği bir ilişkidir. Buna göre bilgi, zaman ve mekanın yönlendirmesi ve öznenin bu yönlendirmeleri anlama yetisi sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durum kısaca öznenin nesneye baskın gelmesi olarak ifade edilir ve ulaşılan bilgi “öznel bilgi” olarak adlandırılır.

Nesnenin özneye baskın çıkması durumu ise özneyi edilgen kılar. Nesne, yönlendirici olur.

2 Platon, Rene Decartes, David Hume, John Locke ve Immanuel Kant bu filozofların önde gelenleridir.

3 Detaylı bilgi için Öner, N., (2015). Bilginin Serüveni, Divan Kitabevi, İstanbul kaynağına başvurulması önerilir.

Nesnenin özellikleri özneyi değiştirir, şekillendirir. Böylesi bir ilişkide ampirik yöntem temel bir yöntem haline gelir. Nesne, ihtiyaç veya algı tarafından seçilerek öncelikle zihnimizde bir yer bulur. Sonrasında davranış edimlerimizin yöneldiği bu nesne ve bize kattığı değerler, artık dışımızda hiç bilmediğimiz değil bizzat deneyimleyip kendi yaşam sınırlarımıza kattığımız bir parçamıza -özne parçasına- dönüşür.

Bilme eyleminde Kant'a kadar Platon'cu düşünme hakimdir. Başka deyişle bilme eyleminde özneyi esas alınır. Bu düşünce tarzı rasyonalisttir, dogmatiktir, nesne yoktur. Özneye etki eden dış etkenlerin bilme eylemine etkisinin olmadığı, “*mutlak bilme*” vardır. Bu hakim düşünceye aykırı ilk görüşler David Hume'dan gelmiştir: Hume ve taraftarları ise öznenin nesneden etkilendiği noktasından hareket ederler. Bu yönüyle ampirist oldukları söylenebilir.

Kant ise nesnenin öznenin etkilendiği olgusundan hareket ederek özne-nesne arasında çift taraflı etkileşim (düalizm) öngörür. Öznenin nesneyle ilgili düşünce ve deneyimleri nesneye şekil kazandırır. Bu görüşte nesne edilgendir, düzenleme gücü yoktur. Nesnenin düzenleme gücü olmayacağına göre belirleyici ve düzenleyici olan özne olmalıdır (Göçmen 2008).

Kant'a kadar epistemolojide geçerli yaygın kabul gören görüş nesne temellidir. Kant ise bunun tam tersini iddia ederek o zamana kadar yaygın olan görüşe karşı çıkmıştır. Bu durum bilgi felsefesi tarihinde “Epistemolojide Kopernik Devrimi” olarak adlandırılır⁴. Kant'ın aşağıdaki örneği özne temelli bilme eylemine açıklık kazandırmaktadır. İçi para dolu bir kundakta yatan bebek paranın değerinden habersiz uyur. Burada eğer nesne temelli bilme eylemi olsaydı bebek içinde uyuduğu kundağın değerini bilebiliyor olurdu. Fakat bilme eylemi öznenin nesneye atfettiği anlam ile bir bütünlük kazandığı için bebek duyuları gelişip ortamı ve parayı anlamaya başlayana kadar sahip olduğu servetin farkında olmayacaktır.

3. Mesleki Yargı, Muhasebe ve Denetimde Kullanımı

Mesleki yargının (bunun yerine “mesleki muhakeme” ifadesi de kullanılmaktadır) muhasebe ve denetimde yaygın bir kullanımı vardır. Muhasebe ve denetim alanında çalışan

4 Kopernik'e kadar dünya (yer) merkezli (geosentrik uzay) bir evren görüşü hakim iken Kopernik güneş merkezli (heliosentrik uzay) bir evren iddiasını ortaya atmakla o güne kadar hakim olan görüşü çürütmüştür. Bu durum “Kopernik Devrimi” olarak adlandırılır.

meslek mensupları ve akademisyenlerin çok yakından bildiği üzere meslek mensubu pek çok noktada olgu ve olay hakkındaki kendi öznel değerlendirmesini kararlarına yansıtır. Bu durum aynı zamanda karar veren hemen herkes için geçerlidir.

Mesleki yargı (muhakeme): Denetimin yürütülmesi sırasında mevcut olan şartlara uygun olarak atılacak adımlara yönelik bilgiye dayalı kararlar alınırken; mevzuat, BDS'ler, muhasebe standartları ve etik standartlar çerçevesinde, sahip olunan eğitim, bilgi ve deneyimin kullanılmasıdır (BDS 200, p.13f).

Muhasebe ve finansal raporlama alanında mesleki yargı M.Gibbins ve A.Mason tarafından (Solaş,2006); finansal değerlendirme, kaydetme ve raporlama esnasında bir karara ulaşma süreci olarak tanımlanmaktadır. Denetim ve muhasebe standartlarına ve meslek ahlak yasasında belirtilen açıklamalara bağlı olarak, ilgili konudaki bilgi ve tecrübeye dayanılarak verilen karar biçiminde tanımlanmaktadır.

Mesleki yargı, ilgili mesleğin standart ve kuralları çerçevesinde, gerekli özen, tarafsızlık, bağımsızlık, dürüstlük gibi mesleki etik ilke ve kurallara bağlı kalarak, deneyimli ve bilgili meslek mensubu tarafından varılan hükümdür (Sürmen ve Bayraktar, 2015)

Mesleki yargı tanımından hareketle söz konusu yargının taşıması gereken birtakım özellikler vardır. Bunlar (Gibbins ve Mason, 1988'ten aktaran Sürmen ve Bayraktar, 2015):

- Anlamlı bir tercih içermesi,
- Sorunu tanımlama ve sorunun farkında olmadan karar vermeye uzanan bir süreci içermesi,
- Kişinin iş sorumlulukları ile ilgili olması ve kişisel düzeyde dürüstlük gibi değerleri barındırması,
- Gerekli ve disipline özel teorik ve pratik bilgiyi gerektirirken mesleki standartlar ve mevcut uygulama ile ilgili olması,
- Benzer sorunlar ve benzer durumlarla ilgili deneyime dayalı olması,
- Mesleki tarafsızlığa izin veren koşullar altında gerçekleştirilmesidir.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarında mesleki yargı yaygın kullanıma sahiptir. Mesleki yargı sayesinde raporlama yapan işletmeye özgü durumların finansal raporlara yansıtılması sağlanmış olur. Standartlar uygulayıcıların bireysel yargıları olmaksızın

düzgün şekilde çalışamazlar (Dalkılıç,2008). Diğer bir ifadeyle mesleki yargının sağladığı esneklik ve kavrama olmadan finansal muhasebe prosedürleri, standartları ve kuralları hantal, sonuçsuz ve işlevsiz hale gelebilir.

Mesleki yargının farklı türleri vardır. Bunlar; 1) Semantik, 2) Pragmatik 3) Kurumsal Mesleki yargı olmak üzere 3 türdür.

Semantik Mesleki Yargı: Kavramların anlamını ve dolayısıyla sınırlarını belirlemeye dönüktür. Daha çok kanun, tebliğ, yönetmelik vb. yasal düzenlemelerin yorumlanmasında karşılaşılır.

Pragmatik Mesleki Yargı: İki seçenekli durumdan birisine karar vermektir.

Kurumsal Mesleki Yargı: Düzenleyici kurumların başında yer alan kişilerin konuya bakış açılarını ifade etmek için kullanılır (Solaş,2006).

Muhasebe ve denetimde semantik ve pragmatik mesleki yargı türü kullanım alanı bulurken resmi veya gayri resmi kurum kuruluş ve örgüt yöneticileri düzeyinde daha çok kurumsal mesleki yargı söz konusu olmaktadır.

Muhasebe ve denetimde mesleki yargı sübjektiflikten uzak o mesleği icra edenlerin ve ilgili mesleki kuruluşların yasal düzenlemelerin hem fikir olduğu ve tarif ettiği bir çerçevede kullanılan bir yargıdır. Bu nedenle adı mesleki yargıdır. Başka deyişle “mesleki” kelimesi belli bir alana özgü teknik bilgiye sahip olma durumunu ifade eder. Buradan söz konusu teknik bilgiye sahip olmadan mesleki yargıda bulunulamayacağı sonucu çıkarılabilir.

Mesleki yargı sürecinin 4 temel bileşeni vardır (Dalkılıç, 2008). Bunlar;

1. Yargı gerektiren durum
2. Yargıda bulunan kişi ya da kişiler
3. Süreç
4. Çıktı (karar ve sonuçları)

Mesleki yargının bileşenleri epistemolojik açıdan irdelendiğinde; yargı gerektiren durum nesneye, yargıda bulunan kişi (muhasebeci, denetçi vb.) ise özneye karşılık gelmektedir. Bu durum aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Mesleki Yargıda Özne ve Nesne Bileşenleri

Mesleki Yargı Sürecinin Bileşenleri	Epistemolojik Karşılığı	Muhasebe ve Denetimdeki Karşılıkları
Yargı gerektiren durum	Nesne	Verilecek Karara İlişkin Seçeneklerin Her Biri <i>Örneğin, yasalar, standartlar vb. metinlerde yoruma açık fakat bir karar vermeyi gerektiren her olgu ve karar seçenekleri yargı gerektiren durumlar epistemolojik açıdan “nesne” konumundadır.</i>
Yargıda bulunan kişi ya da kişiler	Özne	Muhasebeci veya denetçi <i>Örneğin finansal tabloların hazırlanması sürecinde görev alanlar, muhasebe meslek mensupları ve finansal raporların denetimde yer alan herkes epistemolojik açıdan “özne” konumundadır.</i>
Süreç	Bilme Süreci	Değerlendirme ve Karar Süreci <i>Örneğin yoruma açık fakat karar verilmesi gereken bir durumda karar verirken izlenen yol ve yöntem (daha deneyimli meslektaşının uygulamasını benimseme, kendi deneyimlerini kullanma vb.) epistemolojik açıdan “bilme süreci” olarak adlandırılır.</i>
Çıktı (karar ve sonuçları)	Bilgi/Bilme	Karar

4. Bağımsız Denetimde Özne-Nesne İlişkisinin Mesleki Yargıya Etkileri

Yargıda bulunan kişinin deneyimi arttıkça mesleki yargının isabet derecesinin artacağı bilinen bir olgudur. Aynı zamanda mesleki yargının sürekli kullanımı deneyimlerini de artıracaktır. Çünkü yargı ve deneyim kazanma süreci (Kant'ın epistemoloji görüşüne uygun olarak) çift yönlü bir süreçtir. Meslek mensuplarının mesleklerinin ilk yıllarında daha çok kendinden öncekilerinin (muhasebe meslek mensupları arasında yaygın olarak kullanılan ifade ile: üstadlarının) yaptıklarını taklit ederken, ilerleyen yıllarda kendi görüş, düşünce ve deneyimlerini kullanarak karar vermeleri yargı-deneyim etkileşiminin bir sonucu olduğu söylenebilir.

Özne-nesne ilişkisinde birinin diğerine göre daha baskın olmasının muhasebe ve bağımsız denetimde mesleki yargı açısından bazı özel sonuçları ortaya çıkar. Bir denetçiden beklenen mesleki yargının ayırt edici özelliği, bu yargının, makul yargılara varmak için gerekli yetkinliği sağlayan eğitim, bilgi ve deneyime sahip bir denetçi tarafından yapılmış olmasıdır (BDS 200,p.A24). Bir durumda mesleki muhakemenin kullanılması, denetçi tarafından bilinen durum ve gerçeklere bağlıdır. Denetim sırasında ortaya çıkan zor veya ihtilafli konularda, örneğin BDS 220'nin p.15 gerektirdiği gibi, hem denetim ekibi içinde hem de denetim ekibi ile diğer kişiler (denetim şirketi içinden veya dışından uygun kademedeki kişiler) arasında istişare yapılması, denetçinin bilgiye dayalı ve makul yargılara varmasına yardımcı olur (BDS 200,p.A25). Mesleki muhakeme, varılan yargının, denetim ve muhasebe ilkelerinin yetkin bir şekilde uygulanmış olduğunu yansıtıp yansıtmadığına ve denetçi raporu tarihine kadar denetçi tarafından bilinen olay ve durumlar ışığında uygunluğuna ve tutarlılığına göre değerlendirilebilir (BDS 200,p.A26). Mesleki muhakemenin denetim boyunca kullanılması ve uygun bir biçimde belgelendirilmesi gerekir. Bu çerçevede denetçinin çalışma kâğıtlarını, denetim sırasında ortaya çıkan önemli hususlarla ilgili sonuçlara ulaşırken vardığı önemli mesleki yargıları, söz konusu denetimle hiçbir bağlantısı bulunmayan tecrübeli bir denetçinin anlayabilmesine olanak sağlayacak şekilde hazırlaması gerekir (BDS 200,p.A27).

Nesnenin özneye baskın olması durumunda meslek mensubunun herhangi bir durum karşısında verdiği karar sonrası sonuçları gözlemesi ve ders çıkarması benzer olayların tekrarında yargısını geliştirecektir. İnsanlar yargıda bulundukça tecrübe kazanmakta ve öğrenmektedir. Bu durum mesleki yargıda bulunma sürecinde nesnenin belirleyici olmasının sonucudur. Nesnenin belirleyici olmasının doğal sonucu benzer deneyime sahip meslek mensuplarının benzer mesleki yargılara varmasıdır. Nesnenin baskın olması durumunda bir süre sonra mesleki yargı da ortadan kalkacağı öngörülebilir.

Diğer taraftan bilme sürecinde bağlamın da belirleyici olduğunu öne süren bir görüş vardır. Özne nesne etkileşiminde (bilen ve bilinen yanında) bağlamın da belirleyici olduğu durumlar ortaya çıkabilir. Örneğin diğerlerine göre belirgin şekilde farklı sosyo-kültürel özellikleri olan meslek mensuplarından oluşanlarla sosyal ilişkiler kuranların bir süre sonra birbirine yakın yargılarda buldukları görülecektir. Bu durum da gösteriyor ki mesleki yargıda bağlam (içinde bulunulan sosyo-kültürel ortam) da belirleyici olmaktadır. Kant'ın

tam olarak ifade etmek istediği nokta burasıdır. Fakat gerek çevreden gerekse deneyimlerinden ders çıkarıp öğrenmenin hızı ve derecesi kişinin algı ve yeteneklerine bağlıdır. İşte bu noktada mesleki yargı sürecinde öznenin baskın hale geldiği, belirleyici olduğu görülür. Öznenin belirleyici olmasının doğal sonucu aynı konuda çok sayıda mesleki yargının ortaya çıkmasıdır. Böylesi bir sonucun zihinleri karıştıracığı aşıkardır.

5. Sonuç

Zaman zaman mesleki yargıda bulunma sürecinde özne veya nesneden birinin belirleyici olduğu farklı durumlar olabilmektedir. Diğer bir ifadeyle bazı durumlarda nesne, bazı durumlarda nesne belirleyici olmaktadır. Fakat kişinin dış dünyayı anlamlandırması yine kendi kişisel psiko-kültürel özelliklerinden etkilenmektedir. Bu noktada muhasebe ve denetimde mesleki yargıda bulunma sürecinde öznenin belirleyici olduğu söylenebilir. Bu durum muhasebe ve denetimde mesleki yargıda bulunma eyleminde Kantçı bakışın hakim olduğunu gösterir. Eğer Platoncu yaklaşım hakim olsaydı, mesleki yargı diye bir şey söz konusu olmazdı. Çünkü Platoncu yaklaşımda kişinin yargıda bulunmasına gerek yoktur, zaten kişi ne yapacağını biliyordur.

Mesleki yargıda nesne baskın olduğunda muhasebe uygulamalarının tekdüzeliğe doğru evrileceği öngörülebilir. Tekdüzelik meslek mensuplarını rahatlatan, bu nedenle arzu edilen bir sonuç olarak değerlendirilebilir fakat yaratıcılığı ve özgün uygulamaların ortaya çıkmasına katkı sağlamayan bir ortam oluşturacağı tehlikesini göz ardı etmemek gerekir. Özenin baskın olduğu ortamlarda ise aynı olay ve olgu hakkında birbirinden farklı, çok çeşitli yargılarla karşılaşmak beklenebilir.

Çıkar Çatışması

Yazar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını bildirmiştir.

Finansal Destek

Yazar bu çalışma için herhangi bir kurum veya kuruluştan finansal destek almamıştır.

Hakem Değerlendirmesi

Dış bağımsız

Kaynakça

- BDS-200: Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi, www.kgk.gov.tr, 16.05.2021
- Dalkılıç, F.A., (2008). Mesleki yargı sürecinin muhasebe standartları kapsamında incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(3), 1-18.
- Göçmen, D., (2008). Özne felsefesinde iki dönüm noktası: Bazı güncel yaklaşımlar bağlamında René Descartes'tan Adam Smith'e öznenin kuruluşu ve kurtuluşu. *Baykuş*, 43-81.
- Öner, N., (2015). Bilginin serüveni, Divan Kitabevi, İstanbul.
- Simard, J., Claude (Çeviren Adıbelli, R.), (2003). "Epistemoloji", *Bilimname II*, Sayı 2, 13-21.
- Solaş, Ç., (2006). Muhasebe Mesleğinde Mesleki Yargı, Ders Notu, http://docs.google.com/View?id=ddmwd459_28f356dsfk 16.05.2021
- Sürmen, Y., Bayraktar, Y., (2015). Muhasebe ve denetim mesleğinde mesleki yargı kullanımının değerlendirilmesi: Borsa İstanbul (BIST) 100 endeksi'ndeki şirketler üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 9, 108-152
- Yıldırım, C., (2012). *Bilim Felsefesi*, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Özgeçmiş

Selahattin KARABINAR: 1970 yılında Emet/Kütahya'da doğdu. 1992 Marmara Üniversitesi İİBF İşletme Bölümünden mezun oldu. Aynı kurumda 1994 yılında yüksek lisans eğitimini, 1998 yılında da doktora eğitimini tamamladı. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sakarya Üniversitesinde görev yaptı. Halen İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İşletme Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.